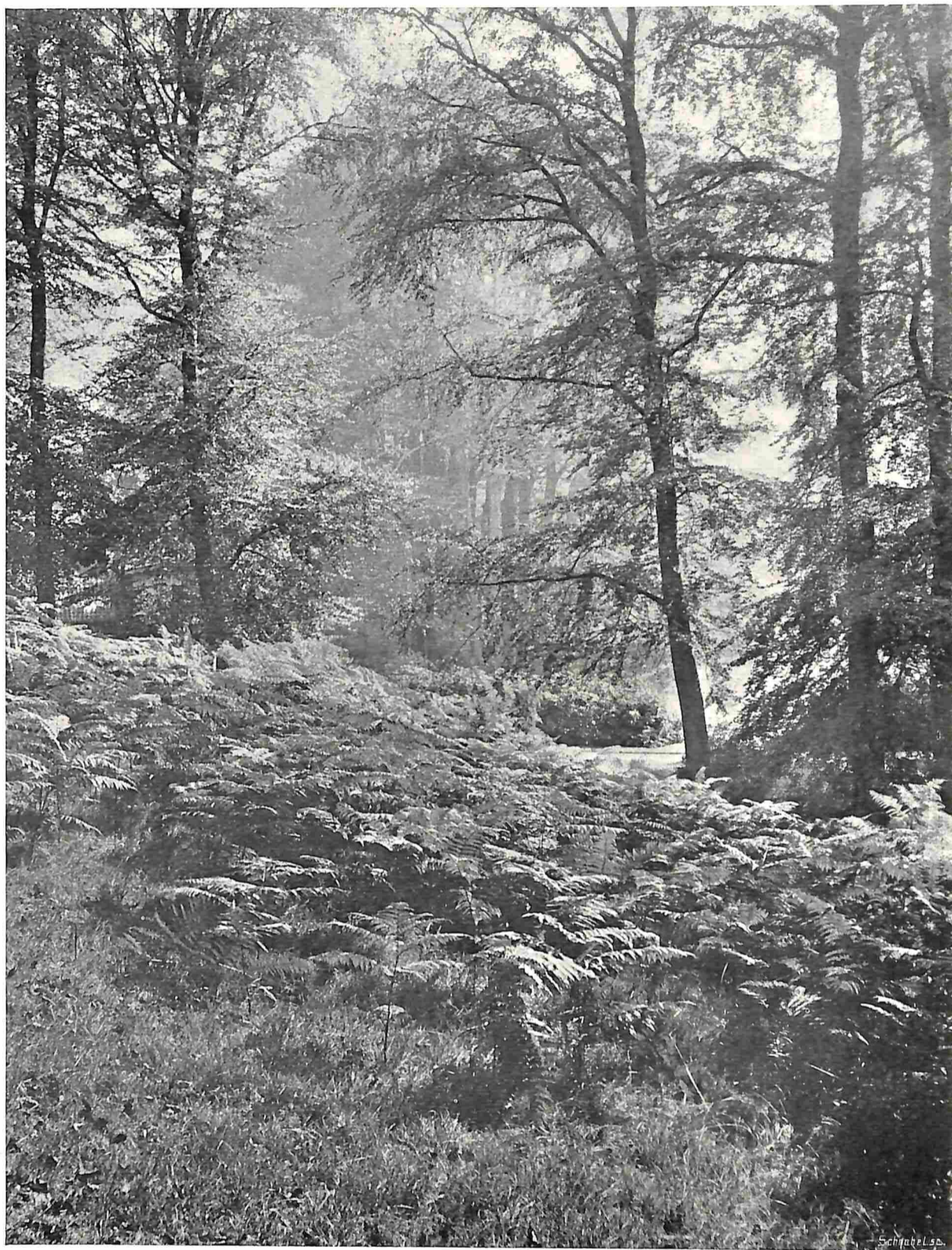

BUITEN

15^E JAARGANG N^O. 14.

ZATERDAG 2 APRIL 1921.

VARENS IN HET BOSCH.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

VARENS IN HET BOSCH, ILLUSTRATIE	BLZ. 157
VAN TWEEËRLEI RAS, (14), DOOR HAL G. EVARTS	„ 158
DE VERDWIJNENDE PINGUINS, DOOR G.	„ 159
INDISCHE STEDEN, DOOR MAURITS WAGENVOORT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 160—163
HOE DE DIEREN SPREKEN (19), DOOR WILLIAM J. LONG, VERTAALD DOOR S. CLIA STOFFEL	BLZ. 162
EEN MOOIE VOORJAARSBLOEIER, DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTREERD	„ 164
WESTFRIESCHE „VERTELLINKIES”, DOOR J. SCHUI- TEMAKER CZN.	„ 164
HET VOORMALIGE KASTEEL DEVELSTEIN IN DE ZWIJNDRECHTSCHEN WAARD, DOOR K. L. SCHAMP, GEÏLLUSTREERD	„ 165
DE TOREN VAN DE OUDE KERK TE AMSTERDAM, GEÏLL. VER VAN HET GEWOEL DER STEDEN, ILLUSTRATIE	„ 166
DE BLOEMBLADEN VAN LAO-TZE (26), DOOR J. ALLAN DUNN	„ 167
HET KERKJE TE DOORN, ILLUSTRATIE	„ 168

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

VAN TWEEËRLEI RAS

14) DOOR HAL G. EVARTS.

MORAN wist, wat zoo'n gevleugelde vergadering voorspelde.

De vleeschetende vogels uit de heuvelen verzamelden zich tot een smulpartij. Hij zou zeker op de open plek het karkas van een dier vinden; hij sloeg zijwaarts af om het eens te onderzoeken. Bij zijn nadering vlogen de aasvogels op, door schor geschreeuw protesteerend tegen deze onderbreking van hun feestmaal. Zoals hij verwacht had, zag hij op een kleine grasvlakte een doode wijfjes-eland liggen.

Zoals ook Moran wel wist, zijn er maar drie roofdieren in de heuvels, die een eland doden kunnen; dat zijn de grijze beer, de bergleeuw en de wolf. Het feit, dat de eland op een open plek lag, stelde den eersten al dadelijk buiten beschouwing; want slechts heel weinig grijze beren maken jacht op andere dieren, en diegenen, die het wel doen, besluipen zonder uitzondering hun prooi op dichtbegroeide, met laag hout bezette plaatsen. Zij moeten namelijk dichtbij kunnen komen voor een aanval op korten afstand en dan hun slachtoffer neersleuren en slaan door hun kracht alleen. De bergleeuw werpt zich op den rug van de prooi, slaat zijn klauwen diep in huid en vleesch en rijdt het aangevallen dier dood, terwijl hij zijn tanden steeds dieper in den nek begraaft. Toen Moran dichtbij kwam, behoefde hij geen oogenblik te twifelen aan de identiteit van den moordenaar. De doorgesneden kniepezen bewezen, dat het een wolf was geweest.

De vogels hadden om het doode dier heen getrippeld en de indrukken van hun pootjes hadden de andere sporen uitgewischt. Op een plekje vochtige aarde echter kon hij nog één indruk van een klauw onderscheiden, en toen hij zag, hoe groot die was, floot hij van verbazing. Hij dacht verwonderd, of het mogelijk kon zijn, dat nog één laatste grijze buffelwolf in de heuvelen rondzwierf.

Hij zag nu, dat hij van den winter naar de lente was afgedaald. Hier was elk open plekje groen en alleen op de donkerste, meest beschutte plaatsen tusschen de hooge stammen

lagen nog sneeuwhoopen. Terwijl hij onder de boomen voortliep, floot Moran een vroolijk deuntje.

Hij had plotseling het gevoel, dat iets hem gadesloeg — hem volgde. Reeds dikwijls had hij dit gevoel trachten te ontleden. Alle menschen, die in de vrije natuur leven, kennen het. Zij duiden het met verschillende woorden aan als: ingeving, voorvoel, waarschuwing. De eenigszins meer ontwikkelden schrijven het toe aan intuïtie of aan een geheimzinnig fijnbesnaard zesde zintuig. Moran streefde er altijd naar, de dingen langs een natuurlijken weg te verklaren.

Als hij op jacht was in de heuvels of er groote zwerftochten maakte, was het hem dikwijls overkomen, dat hij plotseling met zekerheid wist, dat er wild in de buurt was; hij zou echter niet precies hebben kunnen zeggen, waarom. Soms had hij zelfs het soort van wild geweten — een beer, een eland of een hert, al naar het gevoel zich voordeed. Later, als hij op onderzoek uitging, vond hij dan een versch berenspoor of het nog warme leger van een eland of hert, als het dier zelf al weg was. Boven de verlaten ligplaats van een groot dier drijft een sterke geur, die uren lang blijft hangen, en op korten afstand kan zelfs de neus van een mensch met gemak het verschil in geur tusschen een hert en een eland waarnemen. Dit feit nu had het eerst Moran's gedachtengang in een bepaalde richting geleid en eindelijk had hij een eigen theorie ontwikkeld, die hem wel voldeed.

In de duistere eeuwen van den vóórhistorischen tijd had de mensch ongetwijfeld zijn gehoor- en reukorganen even scherpzinnig als de dieren kunnen gebruiken, anders had hij zich niet staande gehouden. Doordat hij ze echter langzamerhand in onbruik liet geraken, waren deze zintuigen afgestompt; toch werkten zij nog in meerdere of mindere mate. Een zwakke geur of klank, het knappen van een twijg, het zachte gedruisch van een verren voetstap, te weinig zich opdringend om een duidelijk bewustens indruk bij den modernen mensch op te roepen, deelde zich mee aan een sinds lang ongebruikte hersencel, die nu nog maar traag reageerde, en de waarschuwing uitte zich in dit vage gevoel, deze ingeving of intuïtie, die alle heuvelbewoners kennen.

Zoo was Moran's oplossing van het vraagstuk en terwijl hij nu voortliep, hield hij zijn gezicht recht voor zich uit gekeerd en wendde zijn hoofd niet om, hoewel hij tersluiks zoover mogelijk naar links en rechts gluurde, om het zichtbare bewijs te krijgen voor de tegenwoordigheid, die hij voelde. Eindelijk werd zijn geduld beloond door den vluchtigen aanblik van een lange grijze gedaante, die een honderd Meter verder op de helling tusschen de sparrestammen doorgleed; en dat ééne oogenblik stelde hem in staat het dier te herkennen als behoorende tot het geslacht der wolven. Zijn voldoening hierover ging vergezeld van een schok van verbazing.

Moran wist heel goed, dat de verhalen van dieren, die menschen door de bosschen nasluipen, gewoonlijk ontstaan in de te levendige verbeelding van nieuwelingen in de heuvels. Het was wel eens gebeurd, dat dieren, die streken bewoonden waar bijna nooit menschen kwamen, naderbij waren gekomen uit nieuwsgierigheid. Hij had herten gezien, die aan kwamen loopen en opgewonden stonden te trappelen bij den aanblik van zoo'n vreemd tweepootig dier — en er waren getuigenissen te over, dat zoiets meer voorkwam — maar dat iemand door een wild dier gevolgd werd, was iets heel nieuws. En dat het een wolf was, die hem nasloop, het eenige dier, dat menschenlucht als een besmetting ontvlucht, dat kon Moran eigenlijk niet gelooven. Dat was in strijd met al zijn overtuigingen, die hij door jarenlange studie verworven had.

Dit beest moest een hond zijn. Moran keerde terug en toen hij een lange strook sneeuw zag, die zich ver tegen de helling uitstreckte langs den voor de zon beschutten kant van een ravijn, ging hij er langs loopen, om het spoor te vinden, waar de wolf overgestoken moest zijn. De sporen van hond en wolf lijkten zooveel op elkaar, dat zelfs deskundigen niet altijd zeker van hun zaak kunnen zijn; het spoor van den wolf is een ietsje langer dan dat van de meeste honden, maar de groote wolfachtige hondensoorten hebben nagenoeg denzelfden voetindruk.

Eén ding was zeker. Het spoor van een wolf moest met gelijke tusschenruimten neergezet zijn; de indrukken moesten in een rechte lijn, de een precies achter den ander, loopen en toonen. Sommige wolfachtige halfwassen echter hebben den echten wolvengang overgeërfd en in dat ééne oogenblik had Moran wel gezien, dat het dier in elk geval meer wolf dan hond was.

Toen Moran het spoor dwars over de sneeuwstrook vond, zag hij, dat het mooi recht liep en gelijke tusschenruimten vertoonde; toch was hij nog niet overtuigd. Plotseling lichtte een gedachte in hem op.

„Flash!” riep hij. „Flash! Kom voor den dag, Flash, groote grijze schavuit! Kom hier, bij mij!”

Hij wist, dat het lichaam van Flash nooit gevonden was, nadat men op de Bar T. Boerderij op hem geschoten had. De wolf van de Windrivier was nooit meer op de weide verschenen en men nam aan, dat Flash dood was. Maar er was een klein kansje, dat hij er levend afgekomen was.

Moran begon nog eens te roepen.

Daarginds tusschen het geboomte stond Flash; hij trilde en beefde over zijn geheele lichaam. Eerst de klank van het gefluit; toen de bekende gestalte van den man, dien hij nasloop; de lucht, die hij herkende als die van Moran; en nu de zoo geliefde stem! Al zijn zintuigen stemden overeen — Flash wist: dit was Moran, zijn vroegere meester! Hij verlangde vurig naar hem toe te rennen, maar harde ondervinding had hem geleerd, dat alle mannen, zelfs zijn vroegere vrienden, hem nu naar het leven stonden.

Hij liep verscheidene malen in een cirkel om de plek, waar Moran op een boomstam zat, heen. Moran kon hem van tijd tot tijd even tusschen de boomen door zien; het was werkelijk Flash!

Elke kring, dien hij trok, werd nauwer. Flash hoorde den blijden klank in Moran's stem wel. Deze droeg geen geweer bij zich, maar wel een pistoolholster in den gordel en Flash had alle vuurwapenen leeren vreezen. Maar eindelijk bleef hij op een afstand van vijftig Meter stijf onder een doorgang tusschen de boomen staan, zoodat Moran hem nu duidelijk zien kon.

Toen kwam hij voetje voor voetje nader. Hij jankte en dit was de eerste keer, dat Moran hem een geluid hoorde maken. Toen hij tot op tien pas afstand gekomen was, waren zijn tegenstrijdige aandoeningen hem te machtig, zoodat hij zijn kop krampachtig heen en weer schudde en zijn kaken in woeste snauwen op elkander sloeg, als om zijn innerlijke spanning lucht te geven; hij liet wild zijn slagstanden zien, maar jankte tegelijkertijd verlangend.

Toen Moran hem eindelijk aanraken kon, verdween ook zijn laatste twijfel. In zijn uitbundige vreugde vergat hij al zijn gewone waardigheid en wierp zich met zijn volle gewicht zoo onstuimig op zijn teruggevonden meester, dat deze zich schrap zetten moest, om niet op den grond te worden geworpen.

Na een uur ongeveer ging Moran weer op weg en Flash bleef zóó dicht bij hem, dat hij hem telkens kon aanraken. Toen zij op een plek kwamen, waar verscheidene holle bergwegen in verschillende richtingen aftakten, liep Flash vooruit en bleef staan in een opening tusschen de rotsen, waardoor een wildpad zich langs een diepe kloof naar beneden slingerde. Hij keek vol verwachting om naar Moran.

„Denk je, dat dit de beste weg is om te volgen, ouwe jongen?” zei Moran. „Best, dan zullen we zóó gaan.” En Moran begon het pad af te dalen, dat duizelingwekkend steil langs den overstekenden rand van de kloof naar beneden liep. Na den bodem bereikt te hebben, slingerde het zich verder langs een smal stroompje, dat, door boomen en smeltende sneeuw-
hoopen gevoed, langzaam aan breeder werd en zich bruisend door de rotsen een weg baande.

Toen zij een mijl verder gekomen waren, merkte Moran indrukken van wolfspooten op; het wildpad was er mede bezaaid.

„Zeg, ouwe jongen, je hebt het hier lang uitgehouden,” zeide hij.

Flash sloeg nu zijwaarts af en begon dwars door het lage hout van de helling heen naar boven te klimmen. Moran was niet verwonderd. De hoop kwam bij hem op, dat Flash een wijfje gevonden had en dat hij onder een door den storm omgerukten boom of tusschen de rotsen aan den voet van den steilen wand een hol zou vinden. Het was wel wat laat in den tijd om nog jongen in het nest te kunnen verwachten maar het kwam wel voor, dat wolven eerst laat paarden. Dit leek weliswaar geen bijzonder geschikte plaats voor een wolfshol; toch was het mogelijk.

Flash sloeg Moran gade. Deze liep door, alsof hij niets bemerkte. Flash jankte tegen hem, ging vóór hem staan en klom weer de helling op.

„Wat is er dan daarboven, Flash?” vroeg Moran. „Wat wil je mij laten zien?” Hij moest even glimlachen bij de gedachte aan de ontsteltenis, die zijn plotselinge verschijning zou veroorzaken, als er werkelijk een hol met een wolvin daarboven

was. Hij deed, wat Flash wilde en volgde hem de helling op.

Toen stond hij stil en staaarde ongeloofig naar de hut. Die was oud en met mos bedekt. De bewoner had geen sporen nagelaten op het wildpad. Dit moest de schuilplaats van een kluzenaar zijn, van een vluchteling, die de menschen ontweek.

HOOFDSTUK XII.

Toen Teton Jackson zich van twee bewakers losrukte en uit een in volle vaart zijnden trein sprong, liet hij geen spoor achter zich.

De afgelegen bergvallei in de schaduw van het Tetongebirge, vanwaaruit hij, als jongen reeds, zijn Robin Hoodbende had aangevoerd op rooftochten in drie staten, droeg zijn naam nog, maar de wereld vond nooit meer eenig spoor van den man zelf. Het dal, dat zijn naam bewaarde, was nu door kolonisten bewoond; eenige van de oudsten onder hen herinnerden zich hem nog best — en zij dachten vriendelijk aan hem terug, want geen zwoegend en strijdend kolonist had ooit reden gehad zich te beklagen over de behandeling, van Jackson of zijn mannen ondervonden.

Onder de bandieten, die in de laatste kwarteeuw uit de gevangenis ontvlucht waren, hadden slechts weinigen het zóó handig weten aan te leggen, dat er geen spoor van hen te vinden was geweest — het konden er niet meer dan een twintigtal zijn. In gevangenskringen liepen geruchten, die de namen van deze twintig mannen met elkaar in één adem noemden en er werd gefluisterd over een geheimzinnige plaats van samenkost, die „Het Hol” zou heeten. Geen mensch echter scheen precies te weten, waar die plaats dan gelegen was. Spionnen kregen nooit iets anders dan losse praatjes te hooren. Maar de geruchten hielden steeds aan en men herinnerde zich, dat die ontsnapte gevangenen allen behoorden tot het type van bandiet, dat gewoon is in de vrije natuur te leven. Ten slotte hielden de autoriteiten over tot de meening, dat een deel van deze mannen zich tot een bende verenigd had, die zich buiten het bereik van de wet hield.

Toen Moran de hut in het oog kreeg, flitsten deze verhalen hem door den geest. Hij dacht aan wat er verteld werd over lichtsignalen, die van rots tot rots flakkerden. Een jager, die het vuurseinentalphabet kende, beweerde, dat hij een stuk van een boodschap had opgevangen. Onder de woorden, die hij ontcijferde, kwamen de namen van twee mannen voor — de namen van twee van de gevaarlijkste ontsnapte misdadigers, die in leven waren. Maar hij liet die gedachten al spoedig varen als ongerijmd — ongerijmd tenminste, waar het deze bijzondere plaats betrof. Een aantal mannen toch zou noodzakelijk verscheidene verraderlijke teekens van hun aanwezigheid hebben moeten achterlaten. Neen, dit zou wel het huisje van een eenzamen kluzenaar zijn.

Flash liep voor hem uit en krabbelde aan de deur. Deze werd opengedaan — en het tafereel, dat zich nu aan Moran voordeed, was een ware verrassing. Iedere man zou de schoonheid van het meisje buitengewoon gevonden hebben en misschien leek zij Moran nog mooier omdat hij zoiets in 't geheel niet verwacht had.

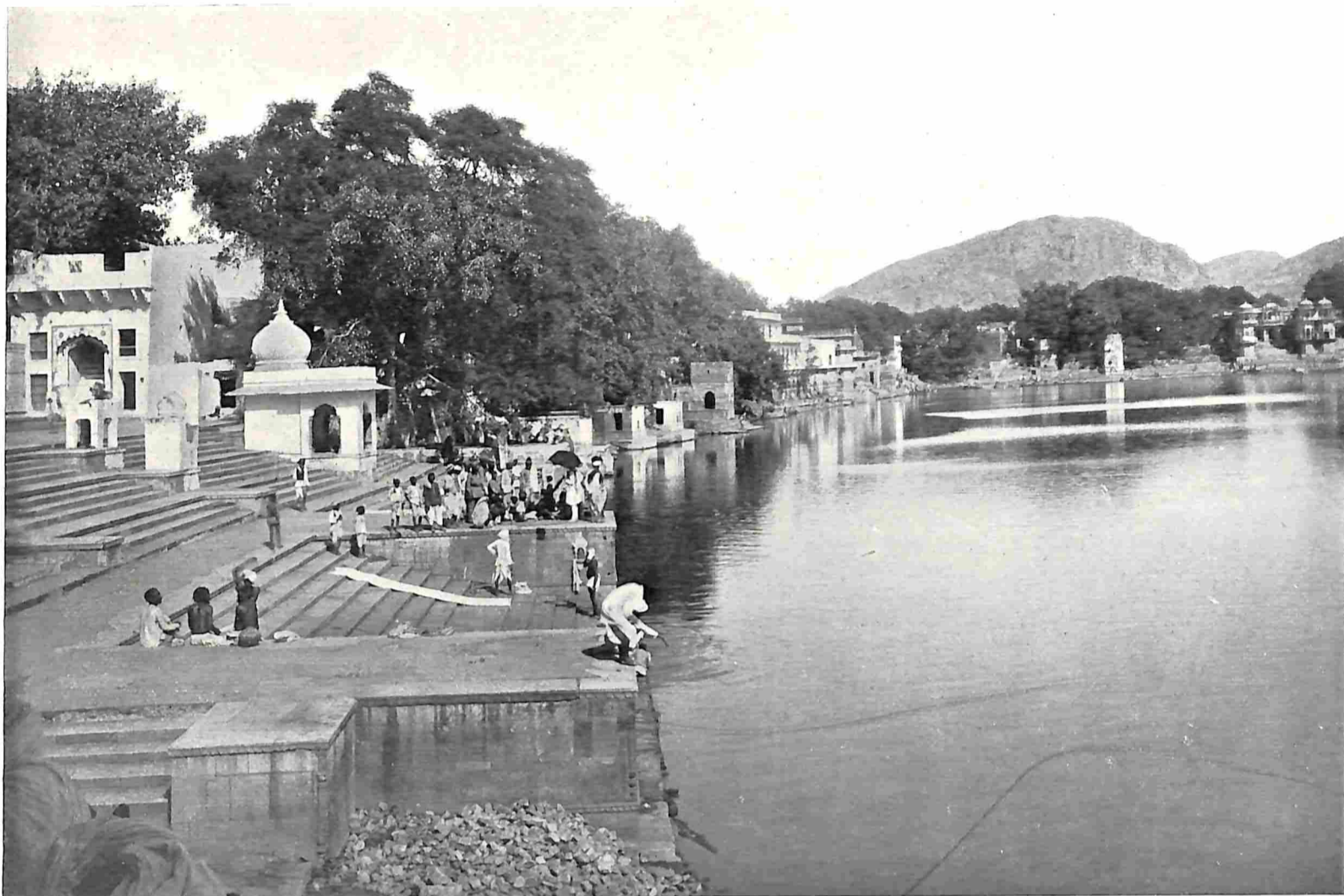
(Wordt vervolgd).

De verdwijnende Pinguins.

Het gouvernement van Tasmanië heeft eindelijk gevolg gegeven aan den sedert een vijftiental jaren uit ornithologische kringen van heel de beschaafde wereld op haar uitgeoefenden druk om een einde te maken aan de massaslachtingen onder de pinguins, welke op het Maquarie-eiland hun omvangrijkste broedplaats bezaten.

Daar juist bezat al dien tijd eenzelfde handelsvennootschap een telkens vernieuwde concessie en heeft daar om olie te smelten uit deze merkwaardige vogels de broedkolonies jarenlang zonder maat of regel telkenjare met anderhalf-miljoen exemplaren verminderd en die verwerkt tot vettig handelsproduct.

De aandacht der Australische gouvernementen werd telkens weer gevestigd op het aanstaande verdwijnen dezer te sterk vervolgte vogelsoort, cijfers en feiten werden verzameld, de pers werd te hulp geroepen, de machtige pen van H. G. Wells zelfs schreef over dit onderwerp indrukwekkende bladzijden in „The Undying Fire.” De concessie zal dit jaar niet worden vernieuwd, wijzer inzicht heeft ginds gezegevierd en voor de met ondergang bedreigde vogelsoort zal naar te hopen is een tijdperk van regeneratie aanbreken. G.

HET „POESJKAR“-MEER BIJ AZMIR.

INDISCHE STEDEN.

ALLE ding heeft zijn goeden kant, zelfs de vroegere Caesarenwaanzen. De helft van de grootsche architectuur van het verleden, nog in haar bouwvallen de merkwaardigheid, en in haar ongeschonden paleizen en heiligdommen de pronk der oude steden, zou ongebouwd zijn gebleven zonder de hoogmoedsverdwaaerden, die, als keizers of koningen geveleid, in hun onderbewustzijn verstonden, dat zij voor het nageslacht hun naam slechts konden doen stralen door scheppingen van eeuwen-trotseerende schoonheid.

Geen krankzinniger tirannen dan de Indische; geen volk, dat door zijn natuurlijken aanleg en levensomstandigheden zich gedweër laat knechten dan dat van het Oosten. Voor een deel verklaart dit waarom Hindoestan, land en volk, waarin het Oostersche karakter in alle uitingen van den menschlijken geest zijn hoogste vermogen heeft doen kennen, nog heden steden, en in die steden architectonische schoonheden bezit, welke het Westen in zijn hoogste bouwkunstige verheffing wel heeft kunnen nabij komen, maar niet overtreffen. Gegeven dit door niemand te ontkennen feit, lijkt het toch al dadelijk een lichtelijk belachelijk aandoende aanmatiging, niet dat het Westen het Oosten wil overheerschen door ruwe kracht, maar dat het dit wil beschaven.

Geen hier toegemeten ruimte met illustreerende foto's kan echter een aan de werkelijkheid overeenkomstig denkbeeld geven van den rijkdom, de pracht, de schoonheid van alle schoone steden in Hindoestan. Trouwens hij, die hier aan het woord is, heeft ze op verre na niet alle kunnen zien, en, leek in de beschouwing der bouwkunst, heeft hij slechts de nederige vreugde gevoeld van den mensch, die voor wat schoon is hart en oog bezit, en in zwijgende dankbaarheid blijft stil staan, telkens als hij schoonheid op zijn weg ontmoet.

Westersche landen bezitten ongetwijfeld steden van tot dankbaarheid stemmende schoonheid. Maar wanneer men nagaat hoe daarin het moderne leven voor de algemeenheid bouwt, dan vraagt men zich toch af, of de menschheid, indien de bouwkunst waarlijk de zichtbare uiting bij uitnemendheid

is van de volksziel, niet naar de barbaarschheid terug keert, in stee van zich daarvan te verwijderen? Vergelijk daar dan mee wat in honderden Indische steden in de vorige eeuwen gebouwd was, toen Hindoestan nog niet den invloed had ondergaan van het Westen, of er althans door moedige reizigers, van wie Marco Polo een der eerste was, slechts schaarsche inlichtingen over ontving. Het is waar, dat het meeste, zoo niet ook het schoonste van wat nog in Hindoestan aan bouwkunst is te bewonderen, dagteekent uit het zelfde tijdperk, dat voor Europa de Renaissance werd genoemd. Wat er, voornamelijk in bouwvallen, in Hindoestan nog over is van vroeger tijdperken, moge niet gering zijn, het schoonste, dat, hoewel in de vorige eeuw hersteld, in tamelijk ongeschonden staat over is, dagteekent uit het bloei-tijdperk der machtige keizers, die als Groot-Mogols door de Westersche reizigers in Europa werden bekend gemaakt: zes autocraten van geweldige beteekenis voor hun volk en hun tijd, ook omdat zij groote hoedanigheden als gebieders van menschen bezaten: dynastie, welke in het begin der vijftiende eeuw met keizer Babar begon, en in het begin der achttiende haar macht zag eindigen met keizer Aurengzeb, van wien de mannen onzer Oost-Indische Compagnie zooveel wisten te vertellen.

Doch deze vorsten zouden toch geen bouwwerken van heerlijkheid hebben kunnen nalaten, indien hun volk niet het talent bezeten had ze te ontwerpen en tot stand te brengen. Want nièt Sjah Dsjahan heeft voor „Dame Ardsjmand“, die den titel droeg van „Uitverkorene van het Paleis“, zijn beminde gemalin, die weergalooze graftombe gebouwd, welke te Agra aan den Ganges, onder den naam van *Tadsj Mahal* — eigenlijk heet deze wondere tempel, blank als een droom van langgeleden gestorven liefdegeluk, „De tombe der Kroondame“ (*Tadsj bibi ka roza*), nièt de Groot-Mogol opgericht, maar het waren de kunstenaars van zijn volk, hetzelfde volk, dat de Engelsche natie sinds anderhalve eeuw heet te beschaven. Die hebben het gesticht.

Het kan hier niet de bedoeling zijn de Indische bouwkunst

ook maar bij benadering door woord of afbeelding toe te lichten. Het onderwerp is te rijk voor dit weekblad, en de schrijver hiër niet de geroepen man. Slechts kunnen eenige voorbeelden gegeven worden met bescheiden toelichting. Trouwens in belangrijke werken is aan de Indische bouwkunst reeds de beteekenis toegekend, welke haar toekomst. Hier zullen enkele van de beroemdste Indische bouwwerken in foto's worden uitgebracht, en om een kenmerkend voorbeeld te geven met welk een vreugde de Indische menschen zelfs hun gewoonste huizen aangenaam voor het oog weten te maken, wordt de afbeelding gegeven van een burgerwoonhuis in Achmed-abad, in het Westen van het groote Hindoestan, dat, van de eenvoudigste bouwkunst op zich zelf, opmerkelijk is geworden door de beschildering met voorstellingen uit het Indische leven en zijn godsdienst. (Zie de afb. hieronder.) Sommige Italiaansche steden, in het bijzonder Genua, bezaten gevels van particuliere woningen, welke, architectonisch van meer beteekenis dan dit eenvoudige huis, muurschilderingen gaven, heden haast volkomen verweerd, welke in haar ontwerp reeds kunstwerken wilden zijn. Toch kunnen zij het oog nooit aangenaamer gestreeld hebben dan de oude voorstellingen uit het Indische volksleven op dit eenvoudige huis.

Weinig steden in Indië hebben de ondernemende Nederlanders, die zich onder de ontzagwekkende vlag der Oost-Indische Compagnie geschaard hadden, om haar te doen wapperen in het verste Oosten, beter gekend dan Achmed-Abad, dat, gesticht door Sultan Achmed I in 1411, eens voor „de schoonste stad in Hindoestan, misschien zelfs in heel de wereld” gold. Zeker is, dat zij uitmunt in prachtige moskeeën, en daarin marmeren beeldhouwwerk van meet-kunste of plantvormige figuratie van zeldzame kunstigheid. Er kan hier slechts een denkbeeld gegeven worden van deze Islamietische bouwkunst, maar de hier boven geplaatste afbeelding doet er slechts bij aandachtige beschouwing recht aan wedervaren.

Is Achmed-Abad schoon, Azjmir in het land der weleer zoo strijdhaftige Razjpoeten, is tooverachtig. Deze stad is veel ouder dan eerstgenoemde, immers lang beroemd voor dat de Islamieten haar veroverden en grootendeels verwoestten, in 1200. Maar toen zij door den beroemdste van alle Groot-Mogols, keizer Akbar, werd heroverd in 1556, bezat zij nog zooveel geestelijk gezag, dat deze Indische filosoof op den keizerstroon vaak van zijn residentie-stad Fatehpoer Sikri, bij Agra, naar Azjmir ter bedevaart ging, en voor de vele, die zijn doorluchtig voorbeeld volgden, een weg liet banen, waarvan de mijlstenen hier en daar nog te zien zijn. De Engelsche zwerver in den trant van hen, die wij vóór den oorlog gekend hebben, die een wereldreis maakten „zonder 'n cent op zak”, Thomas Coryat, aan wien wij, zegt men, de invoering in Europa der tafelvork danken, en in de eerste jaren der zestiende eeuw van Jeruzalem naar Azjmir tippelde, en daarbij twee pond en tien shillings Engelsch uitgaf, was een der eerste, die haar schoonheid roemde. Niet enkel, dat zij verrukkelijk ligt aan den voet van de Taragarh-bergen: zij geeft in haar wit marmeren heiligdommen, haar prachtige stadspoorten, haar blanke huizen schitterend in den oppermachtigen Indischen zonschijn, wel het denkbeeld weer van de Indische stad, zooals men zich die bij het lezen der Oostersche boeken voorstelt.

Azjmir is een der beroemdste Islamietische steden van dit deel der Oostersche wereld. De „Dargah”—„schrijn”— waarheen Islamieten, zoowel als Hindoes, ter bedevaart gaan, is de tombe van een Muzelmanschen heilige, wiens langen naam en titel ik U zal sparen, maar die, na een voor-

ISLAMIETISCHE HEILIGDOMMEN BIJ ACHMED-ABAD.

beeldig leven, in 1235 in deze stad stierf. Op het plaatje op de volgende bladzijde, dat zulk een mooi overzicht geeft van deze stad, ziet men een deel van het gebouwencomplex van den „Dargah” midden op de voorstelling, onder aan die monumentale blanke poort, die wel zoo hoog en statig is als het idee der majesteit zelf. Het geheel is van onvergetelijke schoonheid, en de bouwmeesters van keizer Akbar en Sjah Dsjahan, zijn kleinzoon, hebben er almeê het schoonste van hun genie aan gegeven.

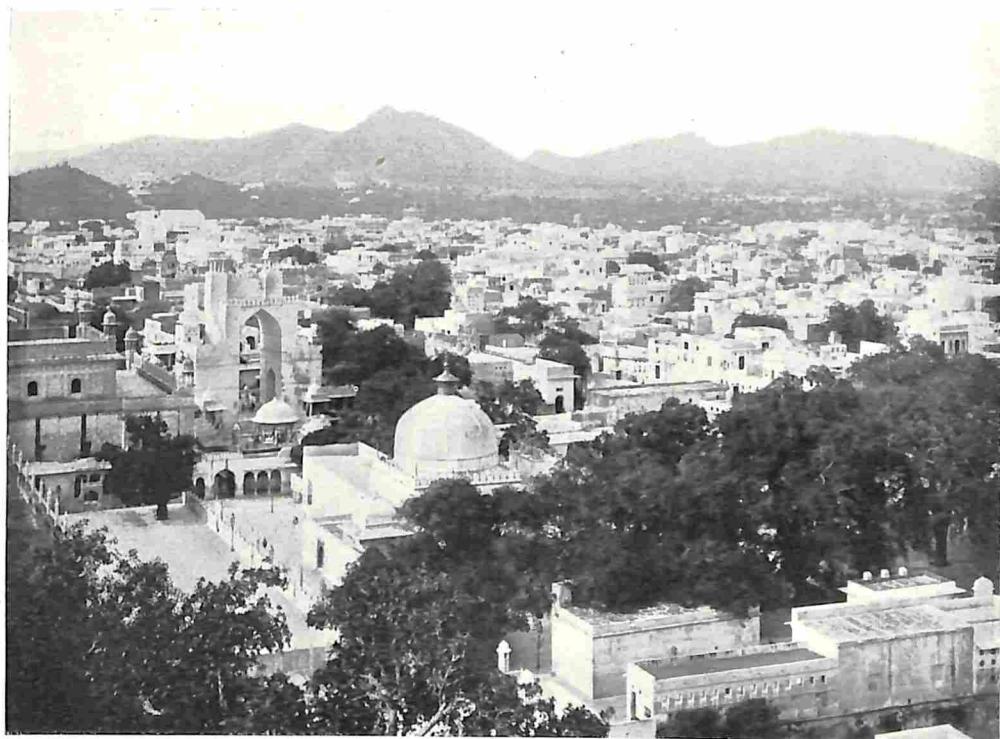
Het beminlijkste van dit heerlijke heiligdom is wel, dat het, midden in deze prachtstad gelegen, nog heden wemelt van merkwaardig Oostersch leven. Dit heb ik altijd mooi gevonden in den Islamietischen godsdienst: eerder dan een zielsverheffing voor zon- en feestdag, is hij een verinning van het gemoed in vertrouwelijk dagelijks omgaan met het heilige. De geloovigen slapen soms in de moskee. Gij zult zeggen: dat doen kerkbezoekers onder een vervelende preek ten onzent ook. Maar als twee het zelfde doen, doen zij toch niet steeds hetzelfde. In Allahs huis kunnen de geloovigen, slaperig geworden van het dagelijksch leven, of van den hevigen zonschijn, zich op de matten of tapijten, welke de marmeren vloeren bedekken, nederleggen en gerúst slapen. Om elke moskee heen is een verzameling scholen, badhuizen, woningen voor godsdienststudenten, en het heiligdom is steeds de bevoorkeurde plaats van oponthoud van dien intiemen Oosterschen vriend van den Allerhoogste, den bedelaar, die voor de hem toegestoken gift zoo vrijelijk beschikt over de goddelijke belooningen hiernamaals. Zoo is het ook met den „Dargah” te Azjmir. Zijn voorpleinen en heilige ruimten krioelen van echt Oostersch stadsleven,

HINDOE-WONING TE ACHMED-ABAD.

en het bewijs, dat soms de menigte er in feestelijke stemming kan gebracht worden, ziet ge al dadelijk, wanneer gij, de verheven poort door, op het eerste voorplein komt. Want aan weerszijden van den ingang van het heiligdom staan twee reusachtige koperen ketels: de eene tweemaal zoo groot als de andere. Zij dienen voor de tractatie van een heerlijk Indisch gerecht van rijst met klappervet, suiker, amandelen, rozijnen en specerijen, waarop rijke pelgrims naar dit bedevaartsoord de armen vergasten. In vele honderden porties uit deze koperen pannen, staande op een gemetseld fornuis, waaronder groote vuren kunnen worden aangestoken, wordt de tractatie uitgeleefd. Voeg bij dit alles, dat dit heiligdom en deze gewijde prachtgebouwen hier en daar nog de koele schaduw kennen van heerlijk geboomte, en gij zult gemakkelijk kunnen begrijpen, dat het een onvergetelijk visioen van schoonheid is voor wien het ooit heeft mogen aanschouwen.

Doch het is niet slechts de „Dargah”, waardoor Azmir onvergetelijk is, ook het visioen zijner meren blijft hem, die hun ideale schoonheid eens zag, bij. Het is allereerst de „Ana Saugar,” natuurlijke bron eener rivier, welke zich met den Indoes vereenigt, doch door den Groot-Mogol Sjah Dsjahan heel door wit marmer werd omlijst, waarop hij witmarmeren paviljoens liet zetten voorde stedelijke administratie. Geen B. en W. en gemeenteraad, vooropgesteld, dat deze gezegende regeeringslichamen toen en daar bestonden, hebben ooit en ergens lieflijker zich gehuisvest gezien, en indien hun raadsbesluiten — de mogelijkheid waarvan in ieder geval te betwijfelen is — ook maar eenigermate overeenkomstig de schoonheid van hun verblijven waren geweest, dan zou hun faam reeds lang die van koning Salomo's wijsheid hebben overtroffen. Nu is de „Ana Saugar” — ik bid U: maak er niet „Anna” van — een wandeloord, dat bijvoorbeeld de schoonheid van de Parthenopische zekade te Napels overtreft. Het is een zielsverrukking hier te mogen wandelen en te droomen. Levendiger van vroolijk menschengedoe, minder elegisch dus, ondanks zijn groote heiligheid, is het Poesjkar-meer, drie mijlen van de stad verwijderd: de heiligste badplaats, als meer, niet als stroom, in Indië, want als zoodanig is de Ganges, godin zelve, de heiligste. Het ligt in een eng begrensd dal tusschen rotsachtige bergen, en de legende beweert, dat Brahma zelf het formeerde. Vooral in October en November wordt het door meer dan honderd-duizend pelgrims uit alle windstreken van Indië bezocht om er de reiniging in te vinden, welke hunne zielen behoeven. Deze heilige verrichting kan in hun schatting gepaard gaan — ofschoon naar onze opvatting een paardenmarkt niet juist de gelegenheid is om de vroomheid des levens te versterken, maar waarom niet? kunnen paardenkoopers ook geen vrome harten bezitten? — gaat gepaard met een in het land beroemde markt van paarden en ossen. Ofschoon keizer Aurengzeb, fanatiek muzelman,

GEZICHT OP AZMIR. OP DEN VOORGROND DE GROOTE MOSKEE.

de oude aan Brahma gewijde tempels aan dit meer liet verwoesten, zijn er sedert op hun plaats andere gebouwd, welke er met hun in het water afvoerende breede trappen — ghauts — waarop steeds een kleurrijke menigte bezig is zich te baden en te wasschen, niet minder schilderachtig uitzien. Hier is ook een heiligdom, zeldzaam in zijn soort, gewijd aan Brahma-zelf, zooals deze godheid in een gans gefigureerd wordt.

(Wordt vervolgd).

MAURITS WAGENVOORT.

HOE DE DIEREN SPREKEN

19)

DOOR WILLIAM J. LONG.

Met toestemming van den schrijver vertaald door S. CILIA STOFFEL.

HET is waar, dat de zaak dikwijls anders loopt, want men kan wel eens een dier opjagen zonder andere van dezelfde kudde te verschrikken; en het is mogelijk, dat graad, of hoedanigheid van het verschrikt zijn iets heeft uit te staan met zijn draagwijdte, zooals wij de buitengewone gemoedsbeweging van een vriend sterker voelen, dan zijn gewone stemmingen. In dit geval was het eenzame rendier geweldig geschrokken, want ik bevond mij vlak bij, en het eerste wat hij van me merkte, of ik van hem, was, toen mijn sneeuwschoen achter een uitsteeksel bleef haken, dat ik over een boomstam bijna boven op hem rolde. Toch blijkt de moeilijkheid, om een gevolgtrekking te maken uit ieder op zichzelf staand geval, hieruit: meer dan eens heb ik een dier beslopen, gedood en gevild, zonder andere van zijn soort in de nabijheid te verstoren (misschien was er geen waarschuwing gegeven, want het dier was geschoten eer hij 't gevaar wist, en in de diepe wouden geven de dieren weinig aandacht aan 't knallen van een geweer); en dan weer, als ik probeerde een kudde van lijzij te naderen, heb ik ze haastig, zwiijgend, achterdochtig heen zien gaan, gehoorzamend aan de een of andere waarschuwing, die zich als een besmetting door de bosschen scheen te verbreiden.

Dat laatste is een heel gewone ervaring onder de jagers op groot wild. Zij zijn dikwijls ten einde raad hoe de plotselinge vlucht van dieren te verklaren, die een oogenblik van te voren, onder juist dezelfde uiterlijke omstandigheden, argeloos aan 't grazen waren, of uitrustten. Zoo kan men een groote kudde elanden, of wapiti, die zich verspreid hebben over een halve berghelling, besluisen. Ge hebt uw zinnen gezet op den aanvoerder, het mannetje met het edele gewei; niets anders heeft uw belangstelling, jammer genoeg; maar ge merkt al gauw, dat de listige, oude rakker zich ergens in 't midden van de kudde schuil houdt en op de haag van wijjeselanden vertrouwt, om hem te waarschuwen als er gevaar voor zijn dierbare hachje dreigt. Terwijl ge ongeduldig afwacht tot die voorhoede op zij gegaan is, tracht ge al wurmend dichter bij 't verscholen mannetje te komen. Ge vindt dat het prachtig lukt, als een enkele koe, die ge over 't hoofd gezien hebt, onrustig begint te doen. Ze heeft u stellig niet gezien of gehoord, en de wind is nog in uw voordeel, maar daar staat ze als een toonbeeld van achterdocht, den kop omhoog, te kijken, te luisteren, de lucht te onderzoeken, tot ze tot het besluit komt, dat ze maar liever ergens anders zou zijn, waarop ze zonder kreet, of geknor, of eenige waarschuwing die ooren kunnen hooren, zich omdraait en snel wegglijdt.

Wanneer men nu dierenkennis boven opgezette dieren stelt, of ondervinding boven de praatjes van jagende biologen, vergeet dan het groote mannetje en zijn begeerlijk gewei; klauter haastig naar de hoogste uitkijkplaats in de buurt en gebruik uw oogen. Er heeft geen alarmsein geklonken; de wijde stilte is onverstoord; toch is de heele kudde plotseling in beweging om de een of andere geheimzinnige reden. Rechts, links, vlak bij, of in de verte, trillen of springen struiken; vlugge, bruine gestalten verschijnen of verdwijnen als schaduwen, alle zwiijgend, alle de richting nemend, die door de eerste schildwacht is ingeslagen. Het eene oogenblik zijn er troepen elanden in het gezicht, die grazen of rustig neerliggen; het volgende zijn ze verdwenen en is de

grootte heuvelhelling levenloos. In de ontroering over dat zwijgende, bewegende tooneel schuilt meer wijsheid, en meer genoegen ook, dan we bij 't knallen van ons barbaarsch geweer, of 't krampachtig trappen van een getroffen dier, dat niet weet waarom we het toch vermoorden, smaken.

Dit is de ervaring, aan bijna ieder elanden-jager bekend, die geleerd heeft, dat het leven belangwekkender is dan de dood; en ik weet niets in den hertenaard dat er een verklaring van zou kunnen geven, tenzij dan dit — dat de heele kudde plotseling de zwijgende ingeving om te gaan gevoeld en begrepen heeft en er zonder vragen aan gehoorzaamde, zooals het wolve- of vossejong aan den zwijgenden terugroep van zijn waakzame moeder gehoorzaamt.

Zulke ingevingen schijnen algemeener en betrouwbaarder onder de walvisschen te zijn, die rudimentaire, of onvolmaakte zintuigen hebben, maar die desondanks uiterst gevoelig voor indrukken van buiten zijn, voor de nadering van ongezien gevaar, voor de bewegingen van de kleine diertjes waar ze zich mee voeden, voor veranderingen van wind of tij, of voor een dalenden barometer, alsof de natuur ze het een of andere eersterangs voeltuig gegeven had, om ze schadeloos te stellen voor hun slechte oogen en ooren. Herhaaldelijk ben ik getroffen door deze buitengewone gevoeligheid, als ik die monsterachtige beesten bij hoog water voedsel zag zoeken in een van de groote baaien aan de kust van New-Foundland of Labrador. Wanneer ik een boot uitzette om er een te naderen, verdween hij stilletjes, eer ik ooit dicht genoeg bij kon komen om te zien wat hij uitvoerde. Dat leek me vreemd; maar weldra begon ik nog wat raadselachtigers op te merken: niet zoodra werd de walvisch onrustig, of elke andere walvisch van dezelfde soort scheen door dezelfde ingeving gedreven te worden, dook als de eerste dook, of keerde zich tegelijk met hem om en zette koers naar de open zee.

Talooze malen heb ik er de proef van genomen en gewoonlijk, maar niet steeds, met denzelfden uitslag. Ik kreeg een paar van die leviathans in 't oog, die speelden of aasden, uit het diepe opschoten, over hun halve lengte uit het water stortten, om met een geweldigen plons terug te vallen; en door mijn kijker snapte, ik er andere hier en daar in dezelfde baai. Dan koos ik een bepaalden walvisch uit, gleeed er haastig op aan, laag in de platboomde schuit gedoken, en geruischloos wikkend met een riem over den achtersteven. Door een wonderlijk gewaarwordingsvermogen (zeker niet door 't gezicht, want ik bleef buiten zijn beperkten gezichtskring, en men veronderstelt dat een walvisch niet kan ruiken of hooren) drong mijn nadering altijd tot hem door en dook hij onder; en als ik dan op de been sprong, zag ik andere walvisschen in de verte onmiddellijk het noodsein opvangen; sommige gingen steil overeind staan als ze naar de diepte doken, andere zwierven om naar zee toe en joegen met volle kracht vooruit.

Deze waarneming van me staat niet op zichzelf, zooals ik veronderstelde, want ik hoorde haar later als iets vanzelfsprekends herhaald door de walvischvaarders. Zoo zei mijn vriend, kapitein Rule, toen ik met hem praatte over de gewoonten van de groote dieren, waar hij in de oude walvischdagen op gejaagd had: „De wonderlijkste gewoonte van een walvisch of van eenig ander beest dat ik ooit gesnapt heb, was deze: als ik mijn boot dicht genoeg bij een spermacetiwalvisch had gekregen om een harpoen in hem te werpen, lichtte elke andere spermacetiwalvisch binnen tien mijlen in den omtrek eveneens zijn anker, alsof hij ook geharpoeneerd was. Maar hij voegde er aan toe, dat hij nooit dezelfde aanstekelijkheid van onraad op zoo'n opvallende wijze, zoo onmiddellijk, had opgemerkt, wanneer hij op den echten, of Groenlandschen, walvisch joeg — misschien omdat de laatste gewoonlijk eenzelviger in zijn gewoonten is.

* * *

Wolven en rendieren en walvisschen vallen ver buiten de waarneming der meeste menschen; maar de wintervogels

HET „ANA SAUGAR“-MEER BIJ AZJMIR.

op eigen erf zouden tenminste wel eens iets kunnen laten zien van dezelfde geheimzinnige overbrenging van een ingeving over verren afstand. Wanneer ge voer voor ze uitstrooit gedurende een plotselinge kou, of na een sneeuwstorm (mij dunkt, dat het beter is ze niet geregeld te voeren, vooral met mild weer niet, als hun eigenlijke voedsel niet onder de sneeuw ligt), wordt uw milddadigheid in 't eerst veronachtzaamd, behalve door de musschen en spreuwen. Anders dan onze inlandsche vogels, raken deze ingevoerde vreemdelingen al gauw aan 't bedelen, en zoeken geen eten voor zichzelf, zoolang wij voor ze zorgen. Ze liggen ook voor ons op de loer, wachten geduldig om 't huis, en weten al gauw, wat het beteekent, als we op een sneeuwmorgen de achterdeur uitkomen met een bezem in de eene en een pan in de andere hand. Zoodra we onze hielen gelicht hebben, zijn ze gulzig aan 't pikken, en een poos lang zijn zij de eenige vogels aan de tafel. Als ze zich volgepropt hebben, want ze hebben geen manieren, glippen er een paar boommusschen 1) en sneeuwvogels 2) voor den dag, om het er lekker van te nemen. Dan verschijnen plotseling de schuwere vogels — gaaien, meezen, sijsjes 3), koninkjes 4) en, o, welkom! een zwerm kwartels — die komen, we weten niet van waar, gehoorzaam aan een oproep, dien we niet gehoord hebben. Sommige van deze hebben vroeger het erf misschien bezocht, en keeren er nu door den honger gedreven terug; maar andere hebben we nog nooit eerder binnen 't gebied van de stad aangetroffen, en een paar hooren thuis in de pijnbosschen, die mijlen ver weg zijn. Hoe zijn deze hongerige kluzenaars plotseling te weten gekomen, dat er hier te eten was?

Het antwoord op die vraag is eenvoudig, en volkomen „aannemelijk“, als we slechts denken aan vogels, die bij ons in de buurt wonen, of er gewoonlijk rondpikken. Sommige er van zagen ons het eten uitstrooien, of anders ontdekten ze het al zoekende, terwijl andere deze gelukkigen zagen eten, en haastig aankwamen om in de smulpertij te deelen. Voor vogels, die op grooter afstand leven, is er ook een verklaring, welke ons verstand kan aannemen, ofschoon ze waarschijnlijk verkeerd, of maar half waar is: uit de verte zagen ze toevallig wicken, die zich in de richting van ons erf spoedden en ze volgden vol verwachting, omdat wicken even welsprekend kunnen zijn als stemmen. Zoo is de vlucht van een vogel als hij op voedsel afgaat, heel iets anders, dan de vlucht van eenzelfden vogel, als hij slechts naar voedsel zoekt. Maar die bezoekers, die 't zeldzaamst zijn: koninkjes, of dennevinken 5) of Parisvogels 6) of kwartels, die nooit eerder op ons erf kwamen en die hier nu niet zouden zijn, als wij er niet aan gedacht hadden om dezen morgen voedsel te strooien, bij deze schudden we 't hoofd en noemen het toeval, of Voorzienigheid, of Mysterie, al naar gelang van onze stemming of geardheid. (Wordt vervolgd).

1) Spizella Monticola. 2) Junco Hyemalis. 3) Spinus Spinus 4) Regulus. 5) Spinus Pinus. 6) Pinicola Enucleator.

EEN MOOIE VOORJAARSBLOEIERS.

FORSYTHIA.

IN verscheidene parken en tuinen ziet men van half Maart tot half April, al naar het voorjaar is, een heester in vollen bloei staan. Het aardige er van is, dat hij bloeit zonder nog bladeren te hebben, dus, wat men met een vakterm noemt, op het naakte hout.

Deze heester is de *Forsythia*. Hij is afkomstig uit China en wordt daarom in de volksmond wel Chineesch klokje genoemd, hoewel haar bloem nu juist geen bijzondere klokvorm heeft.

De *Forsythia* verdient nog meer dan tot heden het geval is, aangeplant te worden, vooral ook, omdat hij hier te lande volmaakt winterhard en daarbij zeer gemakkelijk in de kultuur is. Hij groeit toch in iederen grond en neemt zelfs vrede met een half beschaduwde standplaats.

Dit alles neemt niet weg, dat men meermalen hoort klagen over *Forsythia's* die niet bloeien willen. De oorzaak daarvan kan tweeledig zijn. Een er van is te zoeken in verkeerd snoeien. Het is toch een heester, die bloeit op de twijgen, die hij het voorgaande jaar maakte.

Snoeit men hem nu in den nawinter, zoals vooral in stadstuinjes zoo vaak geschiedt, dan worden al de bloemt看wijgjes weggesneden en zal er hier en daar slechts een enkel bloempje verschijnen. Laat men hem echter rustig staan, dan zal men zien, dat de lange slanke twijgen zich in het vroege voorjaar met bloemen overdekken. Zijn die uitgebloeid en is het noodig, dan mag deze heester eerst gesnoeid worden, doch de ondervinding leerde ons dat, hoe minder men aan hem snijdt, hoe beter hij in den regel bloeit.

Een tweede oorzaak kan zijn, dat men een verscheidenheid heeft die niet bloeit, en bij het aanschaffen moet men daar dus wel degelijk op letten. Er is mij een groot exemplaar van bekend, dat naar alle regelen van de kunst behandeld wordt en dat toch niet bloeien wil, terwijl in den zelfden tuin een paar andere struiken, die juist zoo behandeld worden, zeer goed bloeien.

De twee meest voorkomende soorten zijn de *Forsythia suspensa* en de *Forsythia viridissima*. Veel verschil is er, voor den leek, tusschen deze beide soorten niet. De eerste vormt lange, dunne dikwijls overhangende twijgen, waar vroeg in het voorjaar de helder gele bloemen alleenstaand aan verschijnen. Na den bloei ontlukken dan de bladeren, die aan de bovenzijde donkergroen, aan den onderkant bleekgroen zijn.

De tweede soort vormt eveneens lange twijgen, die echter wat meer opgericht staan, haar bloemen zijn iets grooter, eveneens levendig geel van kleur; haar bladeren zijn aan de punt getand en donkergroen.

De *Forsythia's* zijn zeer geschikt om achter lage muren of rotsgroepjes geplant te worden; zij hangen daar dan met haar lange twijgen overheen en leveren in het voorjaar een schitterend gezicht op. Ook afgesneden en in een vaas met water geplaatst zijn zij zeer mooi en duren, mits zij niet te warm worden gezet, zeer lang.

E. TH. W.

Westfriesche „vertellinkies”.

III. HANS EN JURGEN.

HANS en Jurgen zaten 's avonds na volbrachten arbeid vergenoegd in de boet (1) achter de boereplaats, uit te rusten. Ze rookten smakelijk hun pijpje en zouden weldra de welverdiende nachtrust vinden op hun stroozak onder 'n paardedeken.

Een van hun tweeën kwam op 't dwaze idee, dat ze ereis probeeren moesten wie 't langst zou kunnen hangen. In 'n hoek lag 'n hoornzcel(2) Daar maakten ze 'n strop van, en t einde van 't touw bonden ze om 'n balk in de boet. Vooraf gingen ze loten, wie 't eerst zou hangen. Jurgens brak 'n zwavelstokje in tweeën en hield de beide stukken in z'n dikke knuist. Hans moest trekken en hij trok 't kortste end. Eer Hans ging hangen, werd er afgesproken, dat hij fluiten zou, als hij 't niet langer kon houden.

Maar nauwelijks hing Hans of hij kreeg 't zòò benauwd, dat hij niet fluiten kon. Jurgens stond doodbedaard 't spul aan te zien. Hans begon erg scheel te kijken en allerlei scheeve gezichten te trekken. Maar fluiten kon hij niet.

„Nein Hans!” riep Jurgens, „sjele moele maken doet nich, doe moes fluit'n!” En kalm weg liet hij z'n kameraad aan den balk hangen.

IV. SIJMEN EN TEUNIS GAAN TE WARSKIP. (3)

Sijmen en Teunis waren twee broers. Ze zouden naar Ootje (4) te warskip gaan. Maar Teunis kon verschrikkelijk veel eten.

Z'n moeder zei hem: „Pas op hoor, hou je fesoen en vreet Ootje de ooren niet van der kop.”

Z'n broer Sijmen kreeg de booskip(5) mee om 'm te waarschuwen, als hij moest ophouden met eten. Dan zou hij Teunis op den voet trappen, onder de tafel.

's Avonds vòòr bedtijd kregen ze karnemelksche brij. 'n Grootte pan met 'n houten pollepel er in stond op tafel en ieder had 'n paar dikke stikke(6) naast z'n bord liggen.

Teunis had in 'n paar happen z'n plakken roggebrood met witte keis(7) opgegeten. 'n Paar diepe borden vol brij gingen ook „slikvingerend” naar binnen. Hij lustte er nog wel tien. Maar ongelukkig trapte de grootte hond hem juist op z'n voet. Teunis legde den lepel neer. Ootje zei: „Lust je niet meer, jongen!”

„Nei, Ootje”, zei Teunis.

„Kom, hei je nou al genog”, zei Ootje, en ze had den pollepel al klaar om Teunis z'n bord te vullen.

„Nie, dankie”, zei de jongen met 'n zuur gezicht.

„Nou, dèn niet!” zei Ootje.

Toen 't bedtijd was, moesten Sijmen en Teunis in 't warskippersbed(8) gaan slapen in de weuning. Ootje ging in de andere bedstede.

Sijmen sliep dadelijk, maar Teunis kon niet slapen van den honger. Hij lag zoo te woelen, dat z'n broer ook weer wakker werd. Sijmen dreigde, hem 't bed uit te trappen, als hij niet stil lag. Maar Teunis zei,

dat hij er niets an doen kon, want hij had zoo 'n honger. Ze kibbelden 'n tijd lang met mekaar, maar heel stil, dat Ootje 't niet hooren zou. Teunis verweet z'n broer dat hij hem zoo gauw „op z'n toone trapt had”. Maar Sijmen beweerde, dat hij 't niet had gedaan. „Weet je wat,” zei hij op 't laatst, „leit je stil bij de beddeplank neerzakke. Op de heerd staat de brijpot met de pollepel der in!” Teunis ging op z'n knieën aan den haard zitten en slobberde zoo vlug hij kon de brij op.

Maar toen kreeg Sijmen ook weer trek. Hij stak z'n hoofd door de bedgordijnen, ging over de beddeplank hangen en fluisterde: „Zeg, geef main ok 'n skeppie”(9) De goedhartige Teunis ging met 'n pollepel vol brij op z'n broer af. Maar in 't schemerdonker kwam hij bij 't bed van Ootje.

Ootje sliep vast en snorkte.

„Zeg,” zei Teunis, „hier ben ik met de brij. Steek je kop toe!”

Maar Ootje zei: „Grr, pf!” „Je hoef niet te bleizen, 't is niet heit,” zei Teunis. Ootje zei alweer: „Grr, pf!” Maar toen werd Teunis nijdig. „Dèèr den!” zaid-ie, en flap, smet-ie 't ouwe minsch 'n heele pollepel vol brij in der gezicht.

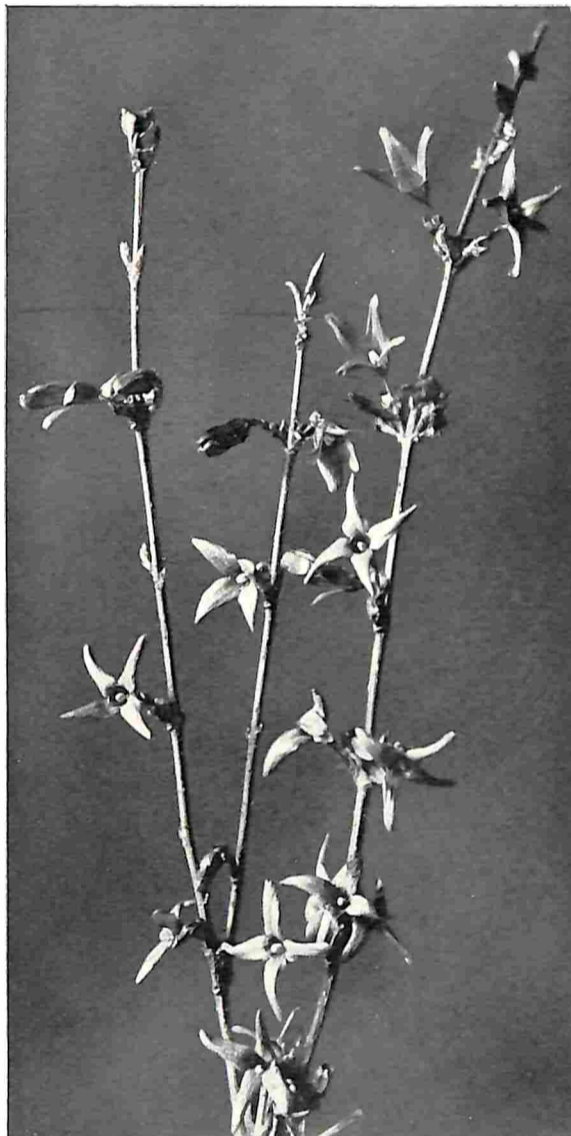

Foto C. Steenbergh.

FORSYTHIA.

V. HOE DE KEERS UITBLEIZEN WORDE.

Het was op Zondagavond. Ze zaten met 'r vijven om de tafel. De ouwe boer, z'n vrouw, z'n dochter, z'n zeun en de vrijer van de dochter.

't Was bedtijd en de boer zou „de keers uit bleize.” Maar hij had 'n scheeve mond en hij blies al z'n best, scheef links : f, f, f!

Maar hij kon de keers niet uitkrijgen.

Toen zou de boerin 't probeeren.

Maar die blies, scheef-*rechts* : f, f, f! 't Wou ook niet gelukken.

Toen was 't de beurt van den zeun.

Die blies scheef naar beneden : pf, pf, pf!

Maar de keers bleef branden.

Toen kwam de dochter er bij. En ze blies scheef naar boven : ft, ft, ft! 't Hielp niks.

Toen bliezen ze alle vier tegelijk : Scheef-links, scheef-rechts, scheef naar beneden, scheef-omhoog : f-f-f, pf-pf-pf, ft-ft-ft!!

De kaars scheen hen wel uit te lachen. Ze bleef ongestoord branden.

Nu nam de vrijer, wien dat „gespukel”(10) begon te verveulen, z'n pet van z'n kop en flap! smeeet-ie er de keers mee uit!

Deze laatste vertelling vonden wij de mooiste van alle, die oom Simon kende. Vooral om de mimiek, die er bij gemaakt werd. En, voor de aanschouwelijkheid van 't geval, nam oom altijd z'n pet af en smeeet hij er de keers mee uit.

Peet Trijntje nam dan 'n zwavelstokje uit 't bakje, stak 't aan tegen 't kooltje vuur in 't hengselpotje, waarboven de koffie den heelen avond stond te pruttelen, en de kaars werd weer aangestoken. Maar wij bedelden bij oom om 'n herhaling van de keersevertelling. „Toe oom, nag reis, toe, oom, nag reis!”

En dan kregen we dezelfde vertelling met dezelfde aanschouwelijke voorstelling, telkens en telkens weer.

Totdat tante op 't laatst zei : „Nou is 't mooi genog, hoor! Nou maar 's wat aars!”

J. SCHUITEMAKER Cz.

1) Schuur. 2) Touw, waarmee de koeien worden vastgebonden. 3) Te warskip (waardschap) gaan: logeeren. 4) Grootje. 5) Boodschap. 6) Boterhammen. 7) Kaas. 8) Logeerbed. 9) Schepje. 10) Gezeur.

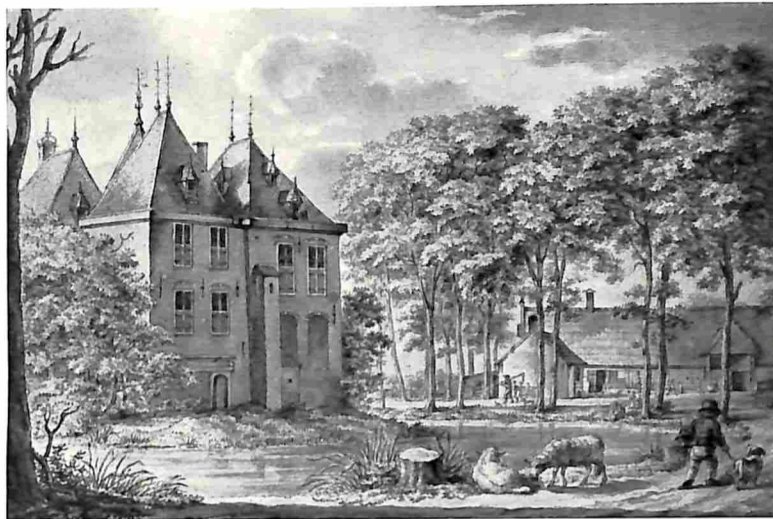
Het voormalige Kasteel Develstein in de Zwijndrechtsche Waard.

HET riviertje de Devel, vroeger dezelfde rivier, die onder den naam van Dubbel, waaraan Dubbeldam zijn naam ontleent, in het eiland van Dordrecht bestond, werd sedert vele eeuwen, tengevolge van doorbraken, daarvan gescheiden en daarna ingedijkt.

Het loopt langs Groote Lindt, Oudelands Ambacht, Kijfhoek en Kuipersveer, om zich door de Develsluis in de Oude Maas te ontlasten.

Aan of nabij de oevers van den Devel verhief zich eenmaal een „deftig slot”, dat daaraan zijn naam ontleende en, zoo niet om zijn bouworde, omvang of sterkte, dan wel om zijn „deftige bewoners” zeker de aandacht verdient en tot de zeer weinige adellijke huizen in de Zwijndrechtsche Waard gerekend mag worden. Het werd beschreven door Van der Eijck, Oudenhoven, Beverwijck, Lud. Smids, Boxhorn, Van Leeuwen, Van der Hoeve en J. W. Regt, in zijn „Beschrijving van de Zwijndrechtsche Waard”. Ook bestaan van het kasteel twee teekeningen van Rochman. Hoogst belangrijk is de beschrijving van Dr. D. J. Schotel, aan wien ik in hoofdzaak mijne gegevens heb ontleend.

De grond, waarop het kasteel gebouwd werd, komt in de 13e en 14e eeuw voor onder den naam van Lievershille, waarschijnlijk zoo geheeten naar den eigenaar. Het was vermoedelijk een opgeworpen heuvel om het vee bij hooge vloed in veiligheid te brengen. Toen de Zwijndrechtsche Waard in 1332 op last van graaf Willem III bedijkt werd, liet Willem van Duvendoerde, Heer van Oosterhout en Dongen, kamerling van den graaf en een machtig heer, wiens schatten door den geschiedschrijver Junius „een oceaen van rijkdom” genoemd werden, een gedeelte van den heuvel, die nu van geen nut meer was, slechten. Op het andere gedeelte bouwde hij „een deftig slot”, waaraan hij den naam van „Develstein” gaf, dat hij in 1332 als leen en in 1346 als onsterfelijk leen van

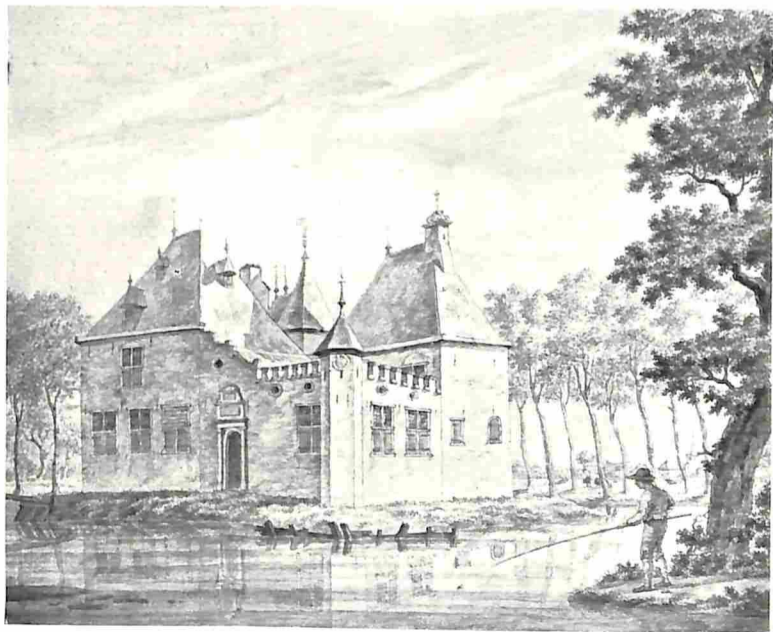
HET KASTEEL DEVELSTEIN, VAN TERZIJDE GEZIEN.

Naar een tekening in het archief te Dordrecht.

de grafelijkheid ontving. Wegens zijn onwrikbare trouw aan Margaretha, viel hij in ongenade bij haren zoon, graaf Willem V, en werden zijn goederen verbeurd verklaard, zijn Hof te 's Gravenhage tot den grond geslecht, terwijl Develstein werd gegeven aan Ricoud of Richoud van Brakel, schildknaap, in 1340 schepen van Dordrecht. Willem van Duvendoerde overleed 12 Aug. 1353.

Toen Willem van Brakel, gehuwd met Soete van Beveren, vrouwe van Dortsmonde, in 1490 overleed — zijn zoon had de kloostergelofte afgelegd — werden de goederen onder de van Beverens en Blanckerts verdeeld en kwam Develstein door aankoop in het bezit van Johan Duyck, Heer van Wieldrecht, een zoon van Dordrecht's burgemeester. Gehuwd met Beatrix van de Coulster is hij in 1497 kinderloos overleden. Erfgename werd hun jongste zuster Margaretha Duyck, gehuwd met Hendrik van Diemen, wiens geslacht het kasteel tot 1570 heeft bezeten. Tengevolge van de binnenlandsche troebelen vonden de toenmalige bewoners het raadzaam het huis te verlaten en zich in Dordrecht te vestigen.

Volgens sommigen werd het kasteel in April 1572 door de soldaten van Bossu, die voor den Briel het hoofd gestooten hadden, in brand gestoken, volgens anderen is het reeds vroeger door de Spanjaarden bezet om zich daarin te nestelen, en daarna verbrand. Na het overlijden van Willem van Diemen in 1593 werd het door zijn kinderen 12 Mei 1594 overgedragen aan Willem van Beveren, Heer van Strevelhoeck, een der uitstekendste mannen van zijn tijd, een vaderlander in hart en nieren, die wederstond „alles wat naar Spanje riekte”. Develstein, dat hij nog in hetzelfde jaar liet herstellen, wel niet zoo groot, maar fraaier dan het geweest was, maakte hij tot zijn rust-en lustoord, waar hij met zijn talrijk gezin gaarne vertoefde en

HET KASTEEL DEVELSTEIN, VOORZIJDE.

Naar een tekening in het archief te Dordrecht.

een kring van wetenschappelijke mannen en vrouwen om zich verenigde. Daar was ook Cornelia Blanckenburg, „uytmuntende in de musyck en seer meesterlijk d'instrumenten bespelende". Hij overleed 16 Juni 1631 in den ouderdom van 75 jaar en ligt met zijne echtgenoot, die hem een jaar overleefde, in de familiekapel in de Augustijnenkerk te Dordrecht begraven.

Hun oudste zoon was de in 's lands geschiedenis met lof vermelde Cornelis van Beveren, Heer van Strevelshoek, West-IJsselmonde en de Lindt, dijkgraaf van Hendrik Ido Ambacht, in 1591 te Dordrecht geboren. In zijne geboortestad genoot hij het onderwijs van Gerardus Joannes Vossius op de Latijnsche school, bezocht daarna de Leidsche en andere hoogeschoolen, maakte een reis door Duitschland, Frankrijk en Zwitserland en behaalde te Orleans het doctoraat. Daarna vestigde hij zich te Dordrecht en volgde zijn vader op als rentmeester van Zuid-Holland, werd in 1631 tot buitengewoon gezant in Noorwegen en te Hamburg benoemd en in 1636 met een zending naar Engeland belast. Koning Karel II van Engeland, dien hij bij diens herstel op den troon begroette, schonk hem een gouden keten. Lodewijk XIII begiftigde hem met de ridderorde van St.-Michiel en verhief hem en zijne nakomelingen in den adelstand. Geen wonder dat Dordrecht hem hoogachtte, een raadsman als hij was in gewichtige staatszaken, een vriend van het volk, een voorstander van recht en billijkheid, wien geen offer te zwaar was, waar land of stad dit eischten, maar bovenal een oprecht Christen. Onder zijn vrienden telde hij Jacob Cats, dien hij als curator der Leidse hoogeschool opvolgde. Deze beroemde man, Cornelis van Beveren, werd na het overlijden zijns vaders in 1631, Heer van Develstein. Hij overleed 17 Augustus 1663 en werd opgevolgd door zijn tweeden zoon Johan, geb. 29 Juli 1626, een moedig krijgsman, die het slot niet schijnt bewoond te hebben, wel zijn broeder Willem, geb. 12 Nov. 1624, gehuwd met Cornelia Schaap en overleden in 1672,

nalatende twee kinderen, Gerard en Christina. Na den dood harer ouders bleef Christina, een verstandige en ontwikkelde vrouw, eerst gehuwd met Johan Reepmaker, wien ze twee kinderen schonk, daarna, 26 Juli 1706, met Michiel van Beveren, aanvankelijk Develstein bewonen, maar schijnt het in 1677 of '78 verlaten en zich te Dordrecht gevestigd te hebben.

Na haar overlijden in 1711 huwde de jongste harer zes kinderen, Justina Christina, geboren 10 December 1655, den 9en Mei 1680, met Jan van Broeckhuysen, een verdienstelijk krijgsman, die na vele veldtochten bijgewoond te hebben, den 3en Augustus 1692 bij Steenkerke sneuvelde. Zijn zoon Adam, geb. in 1682, liet Develstein na aan zijn éénigezuster Godelive, geb. in 1684 en gehuwd met Willem Snellen, die het voorouderlijke slot slechts nu en dan bezocht. Van hun vier kinderen is er een jong gestorven, twee bleven

ongetrouwd en Johanna Maria Elisabeth, geb. 14 October 1726, trad op meer dan 70-jarigen leeftijd in het huwelijk met Alexander Augustinus Florentius, graaf van Dam, een verloop Vlaamsch edelman, die sterk behoefte gevoelde zijn blazozen door een rijk huwelijk te vergulden. Over dit huwelijk ligt een sluier, die wel nooit zal worden opgeheven. De oude Snellen moet een hooghartig man geweest zijn, die zijn dochter niet wenschte weg te geven dan aan iemand van hooge geboorte, welk gevoelen door Johanna volkomen werd gedeeld, zoodat menig jonkman voor Develstein het hoofd of liever de schenen stootte, enkel en alleen omdat het praedikaat ontbrak. Onwrikbaar in hare opvatting, begon de rijke erfdochter langzamerhand te grijzen, maar wat nood, de ware Jacob zou toch misschien nog wel komen opdagen en hij daagde op in den persoon van den 26-jarigen grave van Dam. Eindelijk had Johanna haar zin: de gravenkroon dekte haar blazozen. Veel schijnt Alexander van Dam zich niet aan zijn echtgenoot te hebben laten gelegen liggen; hij is nog vóór haar in eenzaamheid te Breda gestorven. Als hij in zijn huwelijk, dat in Dordrecht voltrokken werd, ooit op Develstein vertoefd heeft, was dit maar zelden. De gravin ging het slotje Lindenberg bij Oosterhout bewonen en bracht des zomers eenige weken op Develstein door, dat zij meer en meer liet vervallen. Na haar dood in 1816 ging het over op haar neef Cornelis Tobias Snellen.

Het fantastisch huwelijk is beschreven door v. d. Bilt la Motte in een almanak-artikel: „De laatste Jonkvrouw van Develstein" en omstreeks 1880 door J. C. Bondam in een novelle in het tijdschrift „Europa": „Een huwelijk in de 18e eeuw", waarin de schrijver sterk fantazeert en zelfs een drietal gefingeerde personen ten tooneele voert.

Hoe Develstein er uitgezien heeft vóór den brand van 1572 weten we niet, bij gebrek aan teekeningen en bescheiden. Beverwyck zegt, dat Duvencoerde een slot liet bouwen met zeer dikke muren en een gracht er omheen, hetgeen door Oudenhoven wordt bevestigd, die dit uit de fundamenten meende te kunnen opmaken. Broeckhuysen schrijft precies hetzelfde en heeft het bovendien nog over een trap, een gewelfden toren, den mond van een kelder en den muur van een kamer aan de noord-oostzijde. Schotel voegt er aan toe, dat het slot hoogstwaarschijnlijk vier ronde torens met schietgaten had, zoodat het wel een fors kasteel geweest zal zijn. Ook van het inwendige is ons niets bekend; alles wat daaromtrent wordt medegedeeld, berust op fantasie.

Toen Willem van Beveren in 1594 Develstein van de van Diemens kocht, was het grootendeels een ruïne. Hij liet het nog in datzelfde jaar wel kleiner en minder sterk, maar sierlijker verbouwen, o. a. den toren en het voor- en achterpaviljoen, dat door de vlammen was gespaard; verder liet hij de grachten, ter breedte van vijftig voet, uithalen, boomgaarden en singels verbeteren, plantages aanleggen en een nieuw brouwhuis bijplaatsen. De heerlijkheid besloeg toen slechts vijftig morgen, tweehonderdvijftig roeden.

Cornelis van Beveren, zoon van den zoeven genoemden Willem van Beveren, te Dordrecht geboren in 1591, herstelde het zuiderpaviljoen en plaatste op de daken ijzeren vaantjes met de wapens der bouwheeren, omringde een gedeelte van het slot nog met een dikke muur, waarop hij een torentje liet plaatsnemen; ook breidde hij zijn gebied uit met den aankoop van de helft van den Develpolder en ander land.

(Slot volgt).

K. L. SCHAMP.

De toren van de Oude Kerk te Amsterdam.

De toren van de Oude- of St. Nicolaaskerk, die oprijst uit het hartje van alleroudst Amsterdam, allerberuchtst Amsterdam tevens, bezit wel een der mooiste spitsen van ons gansche land. Terwijl het steenen benedendeel van den toren nog uit den aanvang der 14de eeuw dagteekent, is de spits er in 1566 op aangebracht; deze is opgetrokken naar het ontwerp van Joost Janszoon genaamd Bilhamer. Weissman noemt haar een vertaling in renaissance-stijl van de laat-gothische spitsen, zooals die in het begin der 16e eeuw hier te lande werden gemaakt.

Deze spits heeft tot voorbeeld van vele andere in ons land gediend; de bekende Alkmaarsche Waagtoren is er bijna geheel aan gelijk.

In het doorluchtig gedeelte van de spits hangen 38 door F. Hemony gegoten speelklokken (waarvan slechts 27 voor

Foto C. Steenberg.

DE TOREN VAN DE OUDE KERK
TE AMSTERDAM.

het mechanisch spel dienst doen, zoodat dit wat dun klinkt) benevens 4 luidklokken.

Als de toren aan een ruim plein stond of aan het einde van een gracht, zooals de Waagtoren te Alkmaar, zou zijn schoonheid meer tot zijn recht komen. Nu heeft men er eigenlijk nergens een goed gezicht op, tenzij van de daken van omringende huizen. Toch is hij, zooals hij daar links boven de huizen oprijst, velen, die uit het Centraal Station de hoofdstad binnenkomen, tot een verheugenis.

DE BLOEMBLADEN VAN LAO-TZE.

261 DOOR J. ALLAN DUNN.

REDDING kromp ineen. De morphine was uitgewerkt. „Ik heb stellig genoeg gedaan,” riep hij uit. „Mij was bevolen de vrouw te bespieden. Veronderstel, dat zij in 't geheel niet het blad bezit. Als de andere, Keeler, het nog heeft. Wat dan? 't Is buiten mijn schuld, als hij u door de vingers is geglipt.”

„Wij weten, waar de man is,” sprak de priester.

„Verduiveld,” dacht Keeler, „ik ben blij dat je 't niet weet. Mijn kamer in 't Biltmore hotel is veiliger plaats dan deze, daarvan ben ik heilig overtuigd, maar 't is er lang zoo belangwekkend niet.”

„Ons is gezegd,” vervolgde de priester, „dat de vrouw het bloemblad heeft. Zoo niet, of indien 't ons mislukt het in handen te krijgen, zullen wij u niet aansprakelijk daarvoor stellen, ofschoon wij de beloning dan niet uitbetalen zullen. Wij zijn op de hoogte van de bestemming van 't blad. Dit bezit de macht het geheim voor ontwijding van ongeloofigen en vreemdelingen te bewaren. Ik heb gezegd. Gij komt hier verslag uitbrengen.”

't Geluid van meubels, die bewogen, van stoelen, welke achteruit geschoven werden, door menschen, die oprezen, werd vernomen. De lagere priester, bevreesd als luistervink naar de geheimen van zijn meerderen betraapt te worden, sprong overeind, en klom de trap op. Zijn ontsteld gelaat keek in dat van Keeler, toen deze zich uit zijn knielende houding oprichtte. Een stomp van Keeler's vuist onder zijn kaak kwam zoo goed aan dat hij de trap afrolde. Toen de deur beneden geopend werd en Redding met de priesters door de opgeslagen gordijnen trad, viel hij precies als een rollende egel voor de voeten van den Hoogepriester, die oogenblikkelijk den toestand overzag en in 't Mandarijnsch uitriep:

„Daar is iemand boven! Gaat zoeken!”

Messen blonken in de handen dezer drie kerels, toen zij de trap opliepen. Het gevoellooze lichaam van den hulp-priester stuitte een oogenblik hun vaart en het zware beeld van Boeddha's Minister, 't beeld dat de slang en den bol hield, viel verbrijzeld op hen toen Keeler er van door ging, achter de gordijnen weg sloop door 't open schuifraam op de brandtrap, de roestige treden afsprong en ten slotte van 't bordesje af den tuin inholde.

Boven knetterde vuur, toen hij den hof doorrende en de schutting naar de laan overklauterde. De priesters hadden geweren gevonden. Vensters werden opengeschoven. Een schaduw sprong over de omheining en liep een eindje de laan in. Hij vernam vlugge voetstappen van vervolgers, toen hij de straat afrende. De priesters klauterden reeds over de planken, die hij zooeven overgegaan was. Een kogel vloog langs hem heen en smoorde in den modder. Aan 't begin van de laan vertoonden zich schimachtige gestalten. De geheele buurt was op de been, een verstoord mierennest gelijk. Hij was omringd door het uitschot van de omgeving, fel erop om een indringer van kant te maken, die op een of andere wijze hun gemeenschap verontrust had.

Dat de politie hem te hulp kwam vóór hij hun ontloopen was, zou wel een groot wonder wezen, dit wist hij maar al te goed. Zijn vervolgers kenden het voorrecht, hetwelk zij genoten, n.l. dat er weinig gepatrouilleerd werd, en dat van hun eigen slechten naam; zij riepen elkaar in wel twaalf verschillende

Foto J. A. Bakhuis.

VER VAN HET GEWOEL DER STEDEN.

jargons, terwijl zij hem vervolgden en trachtten in te halen. Een van hen schoot met een revolver op hem, hij week behendig van links naar rechts, met zijn vinger en handpalm op den trekker van 't pistool. Een man sprong op hem af en Keeler vuurde. De kogel verbrijzelde de knie van den ander en hij viel spartelend neer op den weg waar hij bleef rond-draaien. Keeler sprong over hem heen en trof met een tweede schot twee naderende aanvallers in den schouder, die hun kameraad gezelschap gingen houden. Ergens klonk een fluitje, een plotseling sein om hulp van een nabijzijnd patrouilleerend agent. Oogenblikkelijk hield de vervolging op, de mannen trokken terug en verdwenen, toen Keeler een breede straat bereikte en naar 't Oosten rende in tegenovergestelde richting vanwaar het fluitje kwam. Niemand volgde. Voor dezen ééne keer was de politie op haar post geweest en de bende was gelijk prairiehonden bij 't gesis van een ratelslang naar haar hollen geslopen. Een patrouilleerende wagen kwam kletterend de straat afgereden en verklaarde hem het plotseling mislukken der jacht. Keeler trok zich terug in de portiek van een logement vóór dat 't licht der lampen op hem viel en wachtte tot het geraas van den wagen voorbij was. Toen zette hij 't op een loopen en hoopte dat er een rijtuig zou voorbij komen. Hij was dankbaar voor de tusschenkomst der politie, voor zoover die hem gered had, maar verder was hij er niet van gediend. Door met haar in aanraking te komen zou er misschien hechtenis en publiciteit op volgen; dit moest allebei vermeden worden.

Hij geloofde wel dat hij niet herkend was op zijn holpartij. Ten minste, wanneer Redding niet mee tot de vervolgers had behoord, hetgeen onwaarschijnlijk was. De priesters kenden hem alleen van vage beschrijvingen. Ofschoon zij natuurlijk konden vermoeden dat hij die binnensluiper en luistervink was geweest, gaf hij er de voorkeur aan, dat zij geloofden, dat hij in Biltmore hotel lag te slapen. Blijkbaar had Redding niet geweten, dat hij in de taxi zat in de zeven en negentigste straat.

Hij zag een taxi voor een klein restaurant staan; de chauffeur was bezig een kop koffie te drinken en hij haalde den man over, hem naar de twee en veertigste straat boven te brengen; hij liep daarna naar beneden en ging met de lift naar zijn kamer in „Biltmore.”

Niemand had naar hem gevraagd, deelde de klerk hem door de telefoon mede. Keeler vroeg om een nachtbediende en zond hem naar de drogisterij om zijn handtasch te halen. Daarna stelde hij zich in verbinding met „Mc Alpin hotel” en vernam dat Redding werkelijk daar ingeschreven stond. Hij zat in de verlegenheid. Hij wilde McVea's morgens, zoo gauw hij hem gevonden had, uitsluitel geven; eveneens wenschte hij Redding na te blijven gaan. Hij kon niet alom tegenwoordig zijn, helaas. Daarom had hij vrouwde hulp noodig. 't Kwam niet bij hem op, McVea onkundig te laten van 't verlies van 't bloemblad. Volgens zijn opvatting

was hij dit verplicht mee te deelen. Was er maar iemand op wien hij vertrouwen kon! De gedachte aan Walton, zijn makker bij 't avontuurlijk zoeken naar goud, werd hem als ingegeven. Was die in New York, dan kon hij op hem rekenen. Wanneer Walton niet aan het rondreizen was, bestond er voor hem maar één stad en dat was Gotham. De laatste maal, dat Keeler van hem gehoord had, was hij op zijn terugweg om kapitaal te verzamelen voor een nieuwe expeditie. Dat was eind November geweest, een week vóór Keeler Tibet verliet. Nu was 't in het laatst van Juni. Walton zou zeker niet naar Borneo afreizen, waar hij 't laatst ontdekkingen deed, voor de regenmousson 't einde naderde en dat zou niet eerder dan met September wezen.

Walton had twee kamers waar hij als jonggezel woonde in de Negende West straat bij de Vijfde Avenu. Keeler zocht zijn naam op in het telefoonboek, vond het nummer en riep hem op dringenden toon op. Eindelijk kwam er antwoord.

„Wie voor den duivel is daar?” sprak een toornige tevens slaperige stem door den draad. „Wie? Keeler? Wel ouwe jongen, wanneer kwam je terug? Natuurlijk kom ik bij je. Binnen 't halfuur ben ik er.”

Keeler slaakte een zucht van verlichting. Nu had hij een uitstekende hulpkracht gevonden, iemand die geen vragen stelde en recht op 't doel losschoot en zijn laatste penning zou besteden, terwille van de vriendschap. Hij gaf order Walton dadelijk boven te laten als hij kwam. Het spel was nu nog niet verloren. Walton kon Redding op zich nemen, terwijl hij McVea bezocht. Misschien kreeg hij het bloemblad weer terug. De vijftigduizend waren nog niet buiten zijn bereik.

„En als ik ze te pakken krijg”, zei hij in zichzelf, „stel ik Walton voor of met hem naar Borneo te gaan, of met mij te gaan jagen in Burma. Jachtpaarden en hinderlagen in oerwouden zullen een verkwikking zijn na Hsu-Fuan en zijn bende.”

Op 't oogenblik, dat de telefoon de komst van zijn vriend aankondigde, kwam een eind aan den droom, waarin Keeler Claire Arden zich naar 't noorden zag voortspoeden met den zoogenaamden McVea.

Walton, in vele opzichten een duplicaat van Keeler, was mager en had een vastberaden gelaat, gelijk een ieder, die de weinig betreden paden van het gevaar volgt; zijn blauwe oogen schenen lichter tegen de huid dan zij in werkelijkheid waren, zijn kleeren, vooral hun New Yorksche snit, zaten hem niet bepaald gemakkelijk en toonden dadelijk aan hoeveel geschikter een gewone reizigersplunje voor zulk een man zou wezen.

„Ik heb beneden een taxi staan, beste kerel,” zeide hij, na den eersten stevigen begroetingshanddruk en na een blik gewisseld te hebben, getuigend van wederzijdsche achting en vertrouwen. „Je hebt heel wat op je genomen. De nacht is bijna om, van slapen zal vóór den morgen nauwelijks komen. Een hotelkamer is voor ons echter geen geschikte plaats; in de mijne achter een gesloten deur temidden mijner opgravingen zitten we beter, 't is hier een dertig blokken slechts vandaan. Stop wat linnengoed in een citybag en ga mee. Ik kan je 's morgens van alles laten genieten, je waart altijd verzot op mijn gebakken eieren, tenzij je liever bij „Brevoort” gaat ontbijten, waar ik gewoonlijk eet, wanneer ik in stad ben. Bovendien heb ik goede sigaren en een flesch Loch Livet. De reuk van dat vocht geeft een visioen van heide, hertejacht, zalmenvisscherij en turfrook. En hoe 't smaakt? Man, als godendrank stroomt het door je aderen. Verder heb ik ijs en citroenen en een spiritusstel voor warm water, maar 't is eigenlijk een schande om het anders dan onvermengd te drinken.”

Terwijl hij zat te keuvelen, deed Keeler reeds schoon linnen aan, zoodat hij den volgenden morgen netjes was, als hij McVea zou ontmoeten. Hij gaf geen rechtstreeksch antwoord op de uitnoodiging, maar hij ging dadelijk aan het inpakken en dit zeide genoeg. Walton's tegenwoordigheid werkte terstond kalmcerend. Hij kende dezen man door en door en samen konden zij de dingen in een klaarder licht beschouwen. Walton's opgravingen, met wat Loch Livet, een sigaar en later een vluchtigen maaltijd, gingen 't hotel verre te boven.

Binnen tien minuten rolde de taxi de verlaten Vijfde Avenue in en reed bij een verlicht plein in zuidelijke richting. Uit ouder gewoonte stak Keeler zijn hoofd buiten het raampje, toen zij het kruispunt van Broadway bereikten, en ontwaarde een andere taxi achter hen aan. Dit was niets wonderlijks, zelfs niet ofschoon hun voertuig en dit de eenige in zicht waren. New York is nooit volkomen in slaap, er is altijd wel iemand aan het rondzwerven. Greenwich Village lag in de onmiddellijke nabijheid van Walton's pensioen en 't was niets ongewoons voor een of andere dezer Bohemienburgers om tusschen twaalf uur en den morgenstond huiswaarts te keeren — wellicht een liefdesgeschiedenis met een kunstenaar uit de bovenstad, terwijl genoemde kunstenaar gewoonlijk de taxi betaalde.

Toen zij naar 't westen reden, zag hij vlak bij de Washing-

ton boog, de taxi de Avenue afrijden en schijnbaar Washington Square inslaan. 't Ontging hem echter dat de auto een beetje langzamer ging en twee gestalten uit het portier aan de oostzijde waren geslopen en Walton's wagen in de straat bespieden, terwijl ze bijna in draf liepen vlak langs de talrijke ijzeren hekken der woningen; in een hiervan verdwenen zij, toen het rijtuig voor Walton's huis stilhield, een huis, vroeger in gebruik van een welgesteld bewoner uit die wijk, maar thans in gedeelten verhuurd.

Vier oogen loerden steeds wijze, toen Keeler de stoep opliep en op Walton wachtte, die den wagen wegzond. Daarna opende Walton de deur met zijn dagsleutel en de twee vrienden verdwenen in de gang; de twee bespieders kwamen toen uit hun schuilplaats te voorschijn aan de tegenovergestelde zijde der straat, liepen langs het huis en namen het nauwkeurig op. Vervolgens liepen zij naar den overkant in de richting van de Avenue, dan een blok naar 't noorden en nog een naar 't westen. In 't midden van het blok in de West Tenth straat lag een hoop steenen, op de plaats waar een huis door brand vernield was.

De beide mannen keken de straat af en één hunner maakte van zijn handen een stoeltje, waarop de ander sprong en vandaar over een schutting wipte waaraan hij met de vingers zich vastklemde vóór hij zich in een verwilderden hof liet vallen en tusschen de ruïnes van het verbrande huis verdween. Spoedig bereikte hij wat eens de achtertuin was geweest en verkende de achtergevels der woningen aan de negende West straat, blijkbaar tellend om zeker te zijn van Walton's verblijf. Slechts twee ramen op de tweede verdieping van 't blok aan de Negende straat waren verlicht, boven een laag plat, dat aan het hoofdgebouw vooruitsprong. Oogenschinlijk voldaan, trok de man zich in een kelder der ruïne terug. De andere was naar de Zesde Avenue gesnel en sloop weg in een kurketrekkervormige laan in 't westen van die hoofdstraat. Na twintig minuten keerde hij terug en droeg een tashje. Bij de steenhoopen aangekomen, keek hij voorzichtig om zich heen of ook een politieagent of nachtwaker in zicht was. Maar 't bleef stil in de straat.

(Wordt vervolgd).

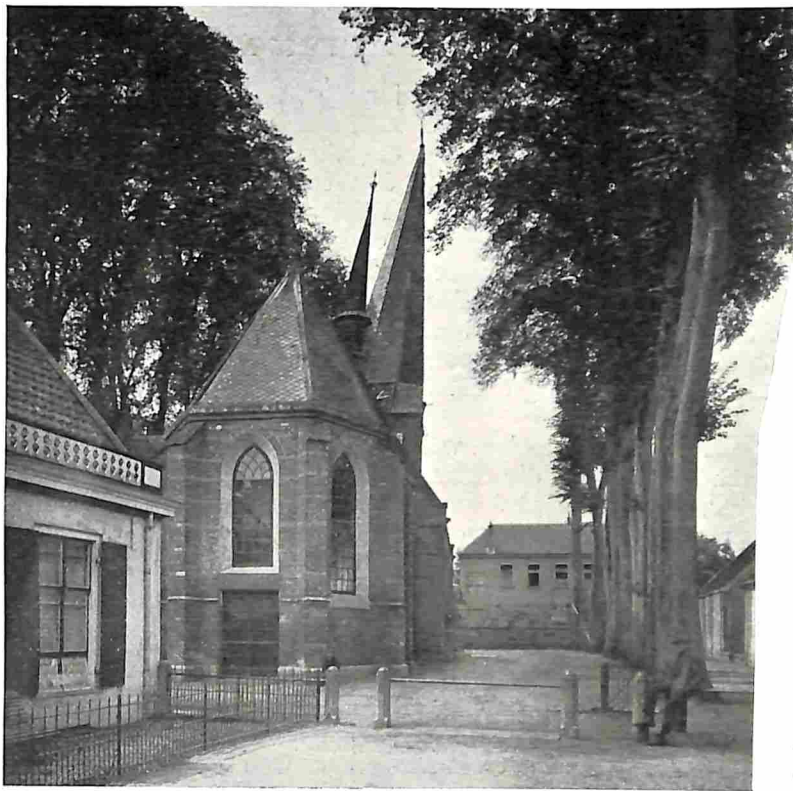

Foto C. Steenbergh.

HET KERKJE TE DOORN.